

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 51 (2)

IZDAN 1 DECEMBRA 1937.

PATENTNI SPIS BR. 13727

Feri Ivan, Zagreb, Jugoslavija.

Klavirska harmonika sa ormarićem.

Prijava od 1 marta 1937.

Važi od 1 juna 1937.

Klavirske harmonike, koje se danas nalaze u prometu, stavljaju se u pogon tako, da se harmonika nasloni na koljena ili na prsa, pa se prstima lijeve ruke pridržava i prebire po basovnom dijelu, a prstima desne ruke pridržava se i prebire po klaviaturi diskantnog dijela harmonike; treći glavni sastavni dio klavirske harmonike, koji je smešten između dva spomenuta dijela, mijeh harmonike, rasteže se i steže po potrebi odmicanjem odnosno približavanjem lijeve ruke prema desnoj ruci.

Upotreba poznate ručne klavirske harmonike skopčana je sa znatnim teškoćama. Tako je sviranje na ovoj harmonici, pogotovo ako je ista većeg oblika, vrlo naporno i za odraslo čeljade, dok mladež i nejak djeca jedva mogu da ovaj glazbeni instrument uopće upotrebljavaju. Osim toga, kod sviranja ove klavirske ručne harmonike, sama harmonika, a i odijelo svirača znatno se oštećuju.

Klavirska harmonika sa ormarićem, koja je predmet ovog pronalaska, ima svrhu ne samo da ukloni nedostatke poznate ručne harmonike, već da upotrebu harmonike znatno olakša i proširi. Tako se klavirska harmonika sa ormarićem stavlja u pogon pomoću nogu, poput šivaćeg stroja, te istu mogu sa lakoćom upotrebljavati i djeca, pošto harmoniku nije potrebno za vrijeme sviranja držati na koljenima ili na prsima. Nadalje, na ovoj klavirskoj harmonici sa ormarićem, omogućeno je učenje teorije harmonijuma i glasovira, kao i na običnom harmonijumu ili glasoviru, pošto je klavirska harmonika providena sa tri i pol oktave i još jednom dubljom oktavom sa registrom. Osim toga nalaze se basovi sa akor-

dima pokraj same klaviature, pa se sviranje na ovoj harmonici može vršiti sa obim rukama sasvim jednako kao i na poznatoj ručnoj harmonici sa jednom rukom. Kraj gornjih prednosti, ova se klavirska harmonika sa ormarićem može po potrebi u kratkom vremenu od oko 5 minuta iz ormarića iskopčati i složiti u stanje poznate ručne harmonike, što je od važnosti, kad svirač želi ovu istu klavirsku harmoniku upotrebiti stojeći na nogama, odnosno za vrijeme hodanja.

Slika I na nacrtu predstavlja poprečni presjek klavirske harmonike sa ormarićem.

Slika II predstavlja pogled sa prednje strane na klavirsku harmoniku sa ormarićem.

Klavirska harmonika sa ormarićem sastoji iz ormarića, koji ima dva dijela (1) i (2). Dio (1) otvoren je prema lijevoj strani i u njemu je montiran mijeh (A) klavirske harmonike. Dio (2) ormarića hermetički je zatvoren i na njegovoj prednjoj strani montiran je basovni dio (B), a na gornjoj strani diskantni dio sa klaviaturom (C) klavirske harmonike. Kako ova tri glavna sastavna dijela (A), (B) i (C) poznate klavirske harmonike, na poznati način kopčalima međusobno spojena, sačinjavaju običnu klavirsku harmoniku sa ručnim pogonom, tako ovi glavni sastavni dijelovi (A), (B) i (C) sa poznatim kopčalima, lakoćom montiraju se u dijelove (1) i (2) ormarića, tvoreći jednu cjelinu t.j. ovu klavirsku harmoniku sa ormarićem, sposobnu za nožni pogon.

U dnu dijela (1) ormarića smješteno je rešetkasto stopalo (3), koje je na jed-

noj strani provideno motkom (4), a na drugoj strani sa jednakom motkom (5). Ove motke (4) i (5) sa postranim prečkama (6) i (7) stopala (3) čvrsto su klincima (8) spojene i zajedno sačinjavaju po jednu dvostrukom polugu, od kojih jedna ima uporište (9), a druga uporište (10), na kojima se uporištima obe poluge za vrijeme sviranja istovremeno giblju uslijed tiskanja nogu po stopalu (3), naizmjenice petom i prstima nogu, poput tiskanja po stopalu šivaćeg stroja. Kožnata petlja (11) služi da se prsti nogu u istu uvuku za vrijeme i u svrhu gibanja stopala (3).

Kraj motke (4) providen je vilicom i osovinom (12), oko koje se osovine giblje motka (4) i jedan kraj motke (13), dok se drugi kraj motke (13) pokreće oko osovine (14), koja je čvrsto spojena sa klipom (15) čvrsto spojenim sa podnicom (16) mijeha (A) i za vrijeme sviranja kliže klip (15) u postranoj vodilici (17). Isto tako kraj motke (5) providen je vilicom i osovinom (18), oko koje se giblje motka (5) i jedan kraj motke (19), dok se drugi kraj motke (19) pokreće oko osovine (20), koja je čvrsto spojena sa klipom (21) čvrsto spojenim sa podnicom (16) mijeha (A) i za vrijeme sviranja kliže klip (21) u postranoj vodilici (22).

Na gornjoj strani basovnog dijela (B) izdignuto je šest redova (23) poznatih gumba sa basovima i akordima. Na vodoravno položenom dijelu diskantnog dijela (C) smještene su tipke (24) klaviature.

Gornji dio (2) ormarića imade sa donje strane otvor (25), na koji se može točno ukopčati mijeh (A), koji je mijeh na gornjoj strani otvoren. Gornji dio (2) ormarića ima na lijevoj strani okomiti otvor (26) sa prema vani izbačenim okvirom (27), na koji točno prilijeva i ukopčava se basovni dio (B) klavirske harmonike. U gornjem dijelu (2) ormarića nalazi se još i kosi otvor (28) sa izbačenim okvirom (29), na koji točno prilijeva i ukopčava se diskantni dio sa klaviaturom (C) har-

monike, na način da sama klaviatura sa tipkalima (24) leži vodoravno na stijeni ormarića i u neposrednoj blizini gumba redova (23) basovnog dijela (B), da bi se kod sviranja moglo sa prstima iste ruke prebirati po tipkalima (24) i gumbima redova (23) sa basovima i akordima, i to istovremeno. Gornji dio (2) ormarića, kad su glavni djelovi klavirske harmonike (A), (B) i (C) na odnosnim otvorima i okvirima smješteni, tvori hermetički zatvoren prostor.

Klavirska harmonika sa ormarićem upotrebljava se na slijedeći način: Kao i kod običnog klavira ili harmonijuma, sjedi svirač na stolici pred ovom klavirskom harmonikom sa ormarićem i tiska naizmjenice petom i prstima noge po stopalu (3), uslijed česa steže se i rasteže mijeh (A) harmonike. Istovremenim prebiranjem prstiju lijeve i desne ruke po tipkama (24) klaviature, ili pak prebiranjem prstima lijeve ruke po gumbima redova (23) za basove i akorde a prstima desne ruke po tipkama (24) klaviature, svirač svira i postižava efekt na ovoj klavirskoj harmonici sa ormarićem jednako kao na klaviru i harmoniju, odnosno kao na običnoj ručnoj klavirskoj harmonici.

Pojedini dijelovi ove klavirske harmonike sa ormarićem izradeni su iz drva, metala, kože ili drugog prikladnog materijala.

Patentni zahtjev:

Klavirska harmonika sa ormarićem, sastavljena iz triju glavnih dijelova ručne klavirske harmonike, mijeha, basovnog dijela i diskantnog dijela sa klaviaturom, naznačena time, da ima donji otvoreni dio (1) ormarića sa pogonskim stopalom (3), te gornji zatvoreni dio (2) na čijem je dnu (25) montiran mijeh (A), na postranom otvoru (26) basovni dio (B), a na gornjem otvoru (28) diskantni dio sa klaviaturom (C) klavirske harmonike.

